

Kynjuð starfs- og fjárhagsáætlun

2012

Félagsstarf í Þjónustumiðstöð Laugardals og Háaleitis

Helga Margrét Guðmundsdóttir

Hrafnhildur Sigmarsdóttir

Ricardo M. Villalobos

Unnur Halldórsdóttir

Reykjavíkurborg 12 sept. 2012

Inngangur

Verkefnið fólst í að skoða félagsstarf á þjónustuvæði þjónustumiðstöðvar Laugardals og Háaleitis (ÞLH) með tillit til KFS. Ákveðið var að greina félagsstarfið út frá skiptingu fjármagns og því hvernig fjármagnið nýttist kynjunum.

Miklar breytingar hafa verið gerðar í ÞLH hvað varðar fyrirkomulag á daglegu félagsstarfi. Fallið hefur verið að miklu leyti frá þeirri leið að hafa leiðbeinendur á launum hjá borginni. Þess í stað hefur Reykjavíkurborg lagt til húsnæði en þátttakendur sjá um að fá leiðbeinendur til starfa.

Í teyminu sátu Unnur Halldórsdóttir sem jafnfram var teymisstjóri, Helga Margrét Guðmundsdóttir, Hrafnhildur Sigmarsdóttir og Ricardo M. Villalobos. Eigandi verkefnisins var Velferðarsvið, Elly Þorsteinsdóttir sviðsstjóri VEL.

Niðurstöður

Markmið

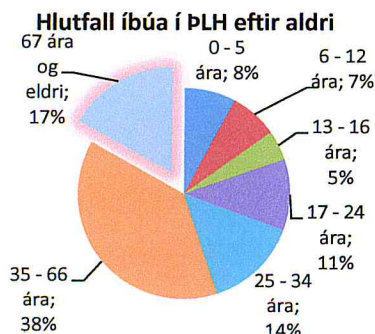
Markmið verkefnisins var að skoða félagsstarfið á þjónustuvæði ÞLH, og hvernig sú þjónusta og það fjármagn sem veitt er til þjónustunnar nýtist báðum kynjum. Hafa ber í huga að félagsstarf í ÞLH hefur tekið miklum breytingum sl. ár þar sem meiri áhersla hefur verið gerð á notendastýrða þjónustu, þ.e. notendurnir hafa meira um það að segja hvað er í boði. Þessum markmiðum telur hópurinn sig hafa náð, og fyrir liggja nú kortlagning á kynjaskiptinu félagsstarf í ÞLH að teknu tilliti til þeirra skráninga sem til eru.

Kynjamarkmið verkefnisins var að skoða hvort félagsstarfið væri meira kvenlægt en karllægt. Við þá skoðun kom í ljós að munur er á þessu og lagðar verða fram tillögur til úrbóta.

Verkefni

Tölfræðilegra upplýsinga um félagsstarfið í ÞLH var aflað, og helstu þjónustubættir greindir m.t.t. kynjaðrar fjárhagsáætlunar. Skoðaðir voru helstu þjónustubættir í félagsstarfinu ss. böðun, matur, námskeið, opnar vinnustofur og sjálfspróttið félagsstarf.

Niðurstöður verkefnisins

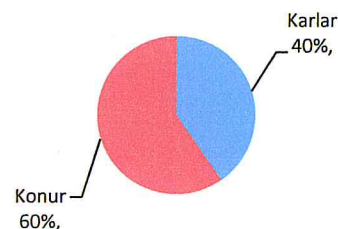

Íbúar á þjónustuvæði ÞLH eru 29.447 talsins. Í ÞLH er 17% íbúa 67 ára og eldri eða um fimm þúsund manns. Á þjónustuvæði ÞLH er hlutfall 67 ára og eldri hæst m.v. borgina í heild.

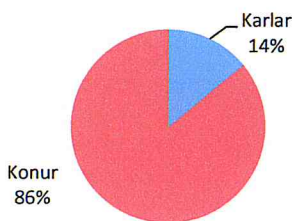
Kynjuð starfs- og fjárhagsáætlun

Gestir félagsstarfsins eru að stærstum hluta 67 ára og eldri þrátt fyrir að félagsstarfið hafi verið opnað fyrir öllum aldurshópum. Ef aldurshópurinn 67 ára og eldri er skoðaður eftir kynjaskiptingu sést að karlar hverfisins í þessum aldurshópi eru 40% og konur 60%. Þetta kynjahlutfall var haft til hliðsjónar þegar skoðuð var kynjaskipting í félagsstarfinu.

Kynjaskipting íbúa í PLH, 67 ára og eldri, 2011

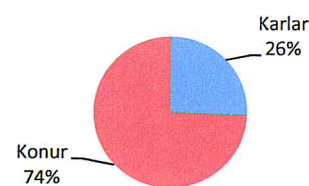
Þátttakendur í félagsstarf (án sjálfbærs félagsstarfs)

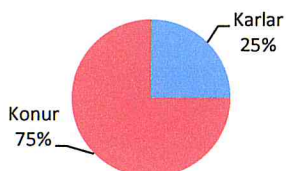
Í ljósi ofangreindra upplýsinga um kynjaskiptingu íbúa er athyglisvert að sjá að þátttaka karla og kvenna í starfinu er ekki í samræmi við kynjaskiptingu hverfisins. Einungis 14% af gestum félagsmiðstöðvanna eru karlar og 86% gestanna konur. Ljóst er að viðhalda þarf félagslegu virkninni hjá konunum og efla virkni karla en það má ekki gera á kostnað kvennanna. Velta má fyrir sér hvort fleiri karleiðbeinendur, fjölbreyttara framboð námskeiða og aukin kynning meðal karla myndi fjölga körlum í starfinu.

Hlutfall karla er meira í sjálfbæru félagsstarfi en í félagsstarfi sem skipulagt og stýrt er af starfsmönnum borgarinnar. Þátttaka karla í sjálfbæru félagsstarfi er 26% á móti 74% þátttöku kvenna. Það leiðir líkum að því að sjálfbært félagsstarf höfði meira til beggja kynja eða komi meira til móts við óskir og eftirspurnir karla. Það nær samt ekki því kynjahlutfalli sem er milli karla og kvenna í hverfinu. Þær breytingar sem gerðar hafa verið á félagsstarfinu virðast því hafa leitt til frekari þátttöku karla.

Þátttakendur í sjálfbæru félagsstarfi

Leiðbeinendur í sjálfbæru félagsstarfi

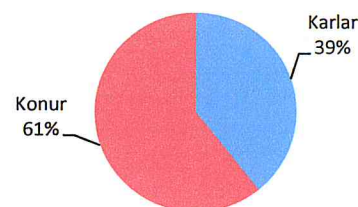

Í ljósi ofangreindra upplýsinga er athyglisvert að skoða kynjaskiptingu leiðbeinenda annars vegar í sjálfbæru félagsstarfi og hins vegar í félagsstarfi þar sem starfsmenn borgarinnar stýra starfinu. Í ljós kom að allir leiðbeinendur í almennu félagsstarfi í PLH eru konur. Í sjálfbæru félagsstarfi breytast hlutföllin töluvert og 25% leiðbeinanda eru karlar.

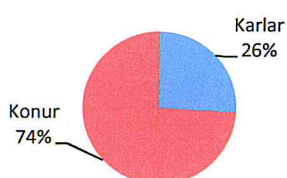
Kynjuð starfs- og fjárhagsáætlun

Stærsti hluti félagsstarfsins er matarþjónusta (að teknu tilliti til fjármagns, sjá fskj. 6) var ákveðið að skoða kynjaskiptingu í þeim þjónustubætti. Þá kom fram að af þeim notendum í PLH sem eru að fá heimsendan mat er 61% konur og 39% karlar. Þetta hlutfall endurspeglar kynjaskiptingu íbúa hverfisins hjá aldursflokknum 67 ára og eldri.

Heimsendur matur

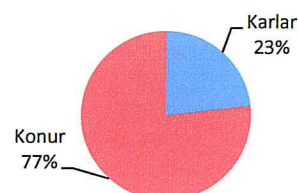
Fjöldi matargesta eftir kyni

Ef kynjaskipting matarþjónustunnar er skoðuð inn á félagsmiðstöðvunum, þ.e. þeir gestir sem neyta matarins inn á félagsmiðstöðvunum sést að hlutfall karla lækkar m.v. heimsenda matinn út 39% í 26%. Velta má fyrir sér hvort þessi kynjaskipting endurspeglar kynjaskiptingu í almennu félagsstarfi þ.e. að notendur mæti í almennt félagsstarf og fái sér síðan að borða. Á þeim starfseiningum PLH sem hafa náð fótfestu í sjálfbærri félagsstarfi virðist hlutfall karla í matarþjónustu vera hærra en hlutfall kvenna.

Þessi skýringarmynd gefur tilefni til að skoða betur nánasta umhverfi einstaklinga sem eiga kost á böðun t.d. hvort aðstandendur sinna betur körlum – hvort þeir bera sig síður eftir björginni eða hvort konum er betur kynnt það sem í boði er. Mikill munur er á kynjum er kemur að eftirspurn eftir böðun. Einungis 23% karla á móti 77% kvenna.

Böðun, hlutfall eftir kyni

Af framansögðu leggjum við til að unnið verði áfram með KFS í þjónustumiðstöð Laugardals og Háaleitis með það að markmiði að kynjahlutfall þjónustu verði nær kynjaskiptingu hverfisins.

Með eflingu sjálfbærs félagsstarfs (auka hlut karla) og áherslum á ákveðna þætti sbr. heimsendan mat, teljum við að auka megi jafnvægi í dreifingu fjármagns til kynjanna.

Einnig þarf að efla vitund forstöðumanna um KFS og auka skráningu í sjálfbærri félagsstarfi.

- Lagt verði til að á haustmánuðum 2012 verði átaksverkefni í PLH með ekkla 67 ára og eldri. Þeim verði sent heim kynningabréf um matarþjónustu í hverfinu og þeim boðið að matast með öðrum. Tengiliður verði á stöðvunum sem taka á móti þeim og fylgja þeim eftir – og kynna þeim í

Kynjuð starfs- og fjárhagsáætlun

framhaldinu það blómlega starf sem er í boði. Strax á nýju ári verði svo þessari kynningu fylgt eftir í samstarfi við heimajónustuna – þar sem starfsmenn fara með kynningabækling inn á heimili í hverfinu. „Hvað er í boði í þínu hverfi“.

- Kynning á KFS-niðurstöðum fyrir forstöðumenn hverfisins og þeim falið að kynna niðurstöðurnar fyrir starfsfólki sínu.
- Skilgreina vel sjálfbært félagsstarf tilhögun þess og verklag s.s. skráningar á þátttakendur í starfinu.

Álitaefni

Vinnufyrirkomulagið nýttist hópnum vel, þó sumarfrí og vinna við fjárhagsáætlun hafi tafið vinnsluna. Hópurinn telur þó að niðurstöðurnar muni nýtast starfsmönnum Velferðarsviðs og leiða þurfi hugann að því hvernig best sé að virkja karla í hverfinu betur. Þar liggja tækifæri, bæði í matarþjónustu, félagsstarfi sem og öðru starfi sem í boð er á stöðvum hverfisins. Til að ná þessu markmiði verði farið í kynningarstarf til ekkla í hverfinu eins og lýst er hér að ofan, sem vonandi myndi leiða til aukinnar félagslegrar virkni, rjúfa einangrun einhverra íbúa og auka lífsgæði.

Tækifærin sem felast í niðurstöðunum liggja helst í því að leita þarf leiða til að virkja karla í hverfinu með þarfagreiningu á væntingum íbúa til starfsins. Það sem á hinn bóginn gæti helst hindrað að markmið náist og niðurstöðurnar nýtist er að við gefum okkur ekki nægjanlegan tíma til að ná til eldri karlmanna í hverfinu. Ljóst er að breyta þarf viðhorfum karlmanna til starfsins og það gæti tekið töluverðan tíma. Ef starfsmenn gefa sér þann tíma sem til þarf er fátt sem ætti að hindra okkur í að vinna verkefnið áfram. Einnig þarf að hafa í huga að áhrif þeirra breytingar sem ÞLH hefur farið í með tilkomu sjálfbærs félagsstarfs hafa ekki verið skoðaðar til fullnustu, og því mikil þróun í gangi.

Hópurinn velti fyrir sér hvað hefði betur mátt fara í verkefnavinnunni og niðurstaðan varð sú að tímasetning verkefnisins hefði mátt vera betri að teknu tilliti til fjárhagsáætlun 2013. Fjárhagsáætlun 2013 er í vinnslu og ljóst að erfitt verður að koma tillögum að breytingum (t.d. kynningarstarf) inn í áætlunina. Einnig þyrfti að skoða betur aldurshópin 67 ára og eldri, aldursskipta honum frekar og skoða samsetningu hópsins m.t.t. þjóðernis. Ástæða þessa er að fyrir liggur að þarfir 67 ára íbúa eru aðrar en t.d. 87 ára íbúa. Aldursbilið er breytt og miklar breytingar verða í lífi fólks á þessu tímabili í þeirra lífi.

Annað sem hópurinn vill taka fram er að nauðsynlegt er fyrir starfsmenn Reykjavíkurborgar að huga að kynjaðri starfs- og fjárhagsáætlun með það að leiðarljósi að jafnræði náist milli kynjanna og reynt verði að mæta þörfum allra borgarbúa óháð kyni, aldri, þjóðerni o.fl. Ljóst er að hver hópur hefur sína sérstöðu og við verðum að nýta styrkleika hvers hóps.

Fylgigögn

1. Þátttaka í opnum vinnustofum, hlutfall eftir kyni
2. Námskeið, hlutfall eftir kyni
3. Íþróttir, hlutfall eftir kyni

Kynjuð starfs- og fjárhagsáætlun

4. Spilamennska, hlutfall eftir kyni
5. Þátttaka í sjálfbæru félagsstarfi
6. Skipting fjármagns til félagsstarfs, fjárhagsáætlun 2012
7. Stöðugildi eftir þjónustupáttum í félagsstarfi PLH 2012
8. Húsnæðiskostnaður
9. Stærð húsnæðis

Reykjavík, 14. September 2012

Eigandi verkefnis

Elly Alda Þorsteinsdóttir
Sviðstjóri Velferðarsviðs

Teymi

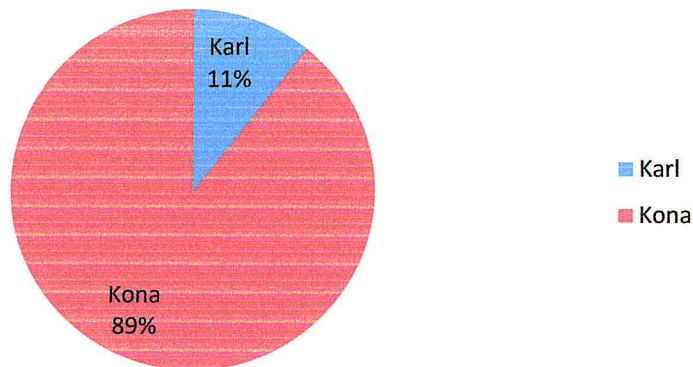
Helga Margrét Guðmundsdóttir

Hrafnhildur Sigmarsdóttir

Ricardo M. Villalobos

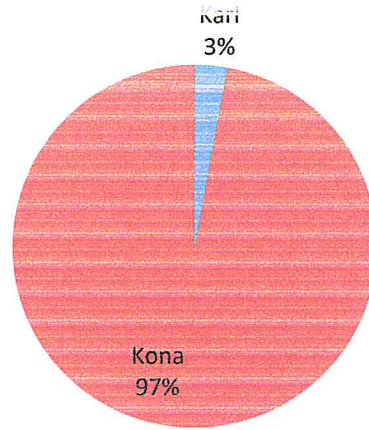
Unnur Halldórsdóttir

Opnar vinnustofur, hlutfall eftir kyni

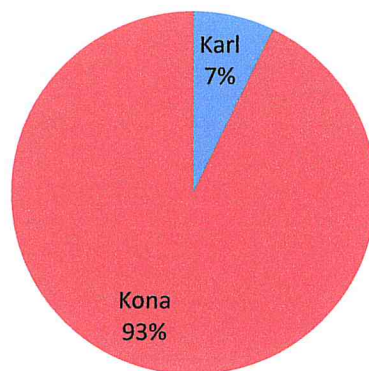
Sá hluti félagsstarfsins sem fellur undir „opna vinnustofu“ er mismunandi eftir félagsmiðstöðvum. Á sumum stöðum er nokkur umgangur fólks sem nýtir sér aðstöðuna og er fullfært til virkni. Þennan hóp er erfitt að telja eða kyngreina. Á öðrum stöðum t.d. í þjónustuíbúðakjörnum eru þjónustubegarnir mun veikari, verr á sig komnir, jafnvel félagslega einangraðir og þurfa meiri aðstoð og aðhald svo hægt sé að fylgjast með þátttöku þess fólks í félagsstarfinu.

Námskeið, hlutfali eftir kyni

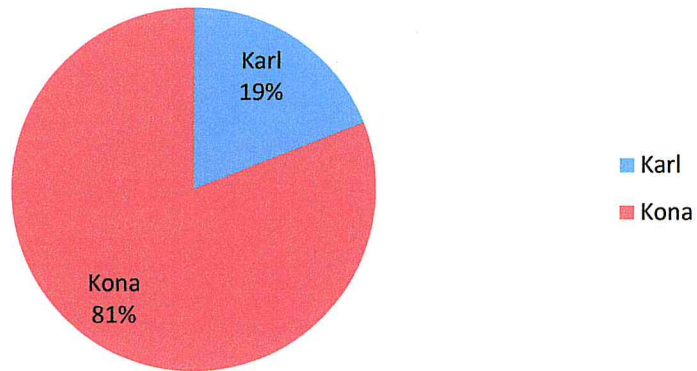
Eins og sést á skýringarmyndinni er mikill munur á þátttöku kynjanna í námskeiðunum sem talning miðast við. Það vekur upp vangaveltur um hvort námskeið gætu verið of mikið miðuð að þörfum kvenna.

Íþróttir, hlutfall eftir kyni

Af þessari skýringarmynd sést að hvetja þarf til aukinnar hreyfingar/heilsueflingar meðal karla. 7% þátttaka endurspeglar mjög litla þátttöku karla.

Spilamennska, hlutfall eftir kyni

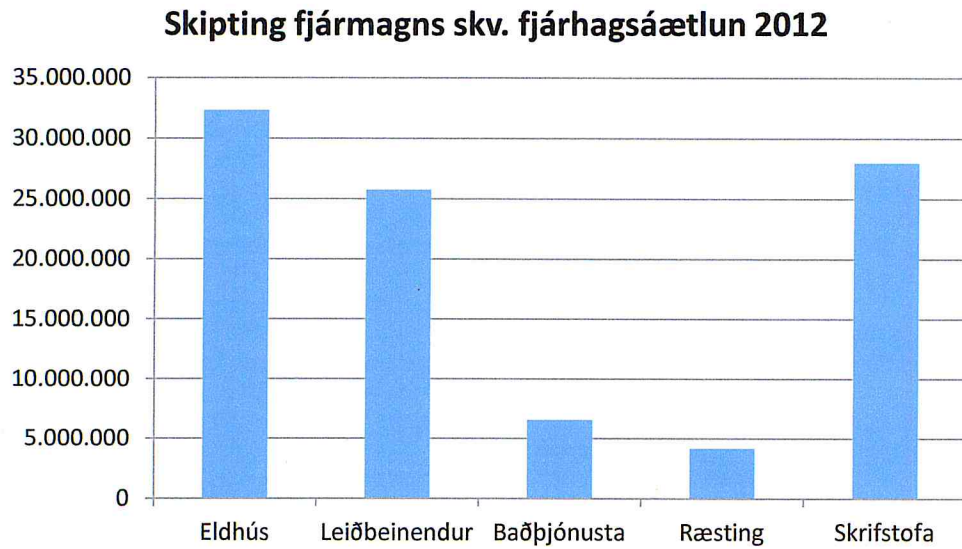

Skýringarmyndin sýnir meiri áhuga hjá konum á spilamennsku innan félagsmiðstöðvanna. 19% karlar á móti 81% kvenna.

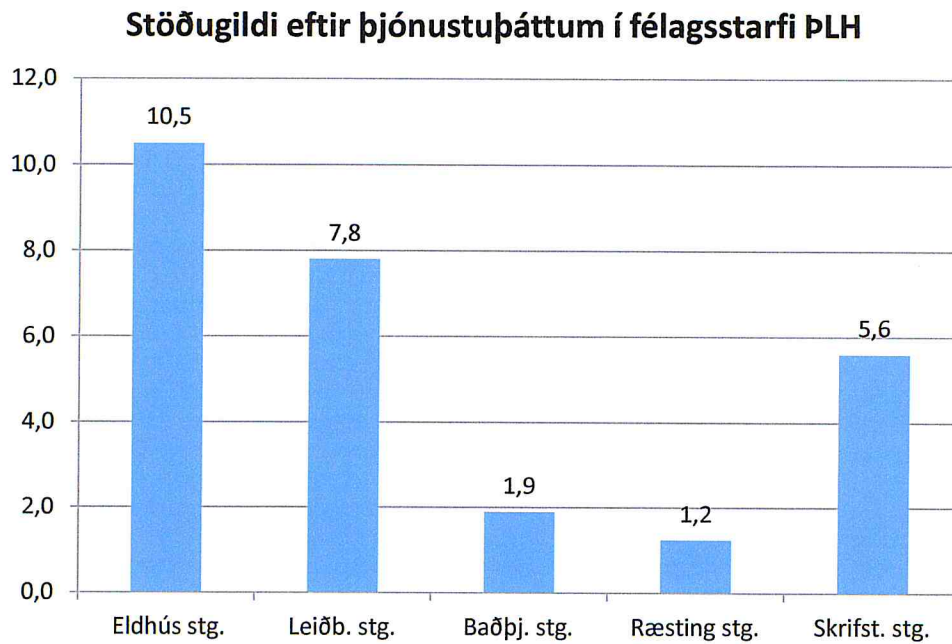
Þátttakendur í sjálfbæru félagsstarfi

Starfandi hópar í Hæðargarði	Samt.
Félagsvist	40
Gardavatn og Tíról	36
Sönghópur	30
Tyrklands hópur	25
Línudans	24
Framsagnarhópur Soffíu	18
Myndlistarhópur	17
Bókmenntahópur	15
Leikfimi	14
Morgunandakt með sr.Pálma	14
Afahorn m. Sólbúum	12
Kríurnar myndlistarhópur	12
Handavinnuhornið	11
Leiðbeiningar á tölvu	10
Magadans	10
Við Hringborðið	10
Æðstaráð	9
Bridge (2)	8
Framhaldssagan	8
Gáfumannakaffi	8
Hjá Tedda afa	8
Hláturjoga	8
Kínverska	8
Kvikmyndaklúbbur	8
Skrautskrift	8
Tölvukennsla	8
Leirmótun	6
Skapandi skrif	6
Tai Chi	6
Tai Chi II	6
Tölvuhópur Kolbrúnar	6
Pegar amma var ung	6
Glerskurður	5
Spássitúr	5
Pegar afi var ungur	5
Skákhópur	4
Spilastokkurinn	4
	438
Fjöldi hópa	37

Hér er niðurstaða skyndikönnunar eina viku í byrjun árs 2012 í Félagsmiðstöðinni Hæðargarði 31 og gefur okkur einhverja mynd af því sem boðið er uppá þar – en taka þarft fram að ekki er fylgst með skráningu í hópa eða mætingu.

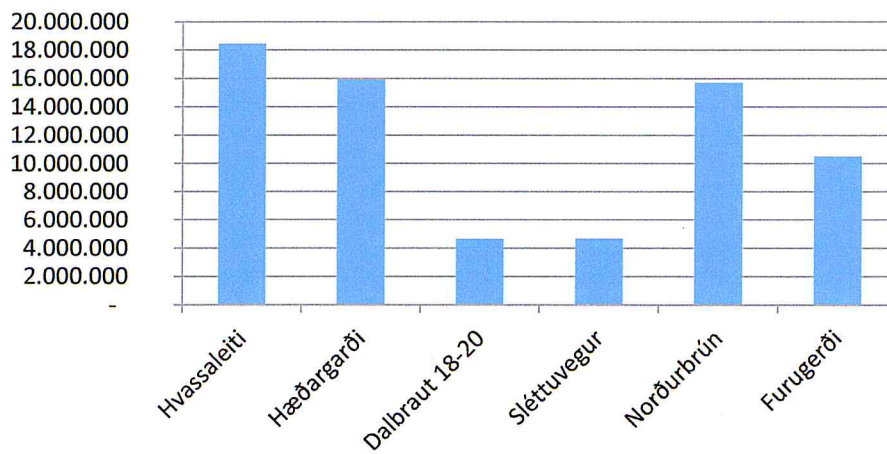

Súluritið hér að ofan sýnir að þegar fjármagn sem áætlað er til félagsstarfsins er skoðað kemur í ljós að stærsti hluti fjármagnsins fer í rekstur eldhúsanna. Ef skoðaðar eru tölur fyrri ára kemur einnig í ljós að kostnaður vegna leiðbeinenda hefur farið minnkandi, sem endurspeglar þær breytingar sem hafa átt sér stað í starfinu.

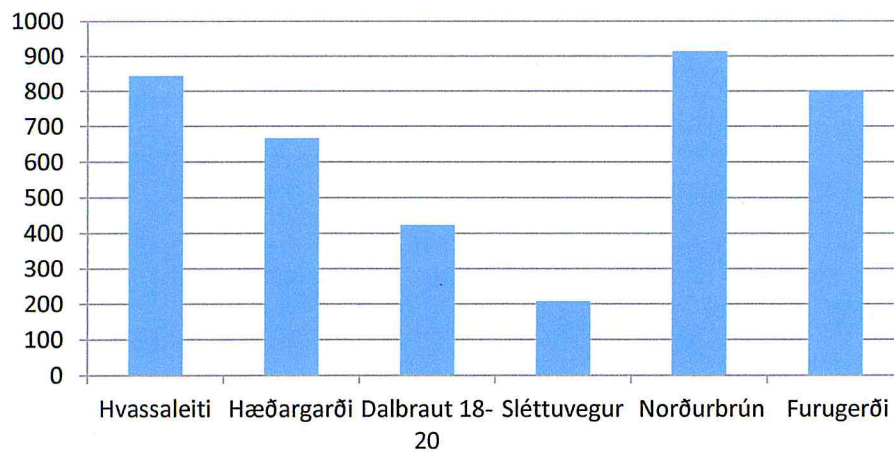
Ofangreint súlurit sýnir að eins og fram kom í skiptingu fjármagns innan þjónustupátta í félagsstarfinu að sú starfsemi sem sinnt er í eldhúsunum kallar á mestan mannafla. Stöðugildafjöldi leiðbeinenda hefur fækkað mjög undanfarið í kjölfar þeirra breytinga að færri leiðbeinendur eru starfsmenn borgarinnar.

Húsnæðiskostnaður

Stærsti hluti húsnæðisins eru matsalir sem nýttir eru sem matsalir fyrst og fremst en einnig sem salir fyrir ýmis námskeið og samkomur. Nokkur munur er á aðstöðu í húsnæði á vegum borgarinnar.

Stærð húsnæðis í m²

Í ofangreindu súluriti sést að mikill munur er á stærð þess húsnæðis sem borgin hefur yfir að ráða til notkunar á félagsstarfinu. Á Dalbraut 18-20 og Sléttuvegi eru reknar litlar stöðvar, þar sem aðaláherslan er á matarþjónustu.